

Synod Information

4 2017

Var inte rädda.

Innehåll:

- * Beträktelse – Ta hand om min bror? (KS) 1.
- * Internationellt: Finland – ett bönesvar. (CB) 2.
- * Lokalt: Om Bollnäs. (UA) 3.
- * Engelska kyrkans opartiska skiljeman (AL) 5.
- * Hälsning fr v.ordf. (JN) 7.
- * Kan man verkligen tro? (KS) 9.

Svenska kyrkans Fria Synod en medlemsorganisation
och ett nätverk, bl.a. hjälp med vettiga gudstjänster.

Sist: Svenska kyrkans Fria Synods stämma 2017 –
om de osäkra handboksbesluten. En inbjudan till att
reservera sig med ett medlemskap för kortare eller
längre tid.

– Hur kan jag stötta Synodens arbete?

* Synodstämma 2018 i Hjälmseryd 30/4-1/5, sid 9.

* Förbön och gåva: Plusgiro 78 05 51-8.

* Medlemsavgift 2017! Enskild 200:- / Familj 300:-

Plusgiro 780551-8.

Ny medlem: maila info@synoden.se eller ring 072-931 83 42
(v.ordf).

Obs — adressändringar, inkl mailadress, mailas
direkt till info@synoden.se eller per post till K Strindberg,
Gröndalsvägen 110, 117 68 Stockholm. Vi skickar gärna Sy
Infon till alla intresserade utan specifik kostnad men ber om
en gåva.

Betraktelse: Skall jag ta hand om min bror?

Vem avstår gärna från gratis tredimensionell färg-TV med stereohögtalare och istället väljer en gammal svart-vit TV med monoljud? Självklart brukar vi vår hörsel, syn, luktsinne, känsel och smaksinne. Vem föredrar att ha ett sinnesorgan färre än ett mer?

Det finns en uppenbarelse, en ytterligare dimension till vår verklighetsuppfattning och omvärldsorientering. Vi känner längd och höjd och bredd. Einstein talade om *tiden* som en fjärde dimension. Så finns där en femte dimension, som vi ibland förnimmer genom intuition och varsel och profetia.

Är någon *verkligt* ointresserad av att få svar på livets största gåtor; var vi kommer ifrån – varför vi finns till – om det finns liv efter döden? Ja, många är faktiskt ointresserade av de stora existentiella frågorna. De gediget ointresserade, återfinns ofta i Västerlandet och har ofta högre utbildningar. Hur kan det komma sig? Är all kunskap funnen? Det liknar det föräldralösa barnets frihet: att inte ha en förälder som säger till när man ska vara inne för natten. Ingen som säger till en att skydda sig mot en massa faror.

Den moderne ateisten känner sig fri, men är ett vilsegånget gatubarn utan rötter och utan framtid. Vem är han och hon för oss? Barn till samme Fader, våra syskon. Vi känner dem, men de känner inte oss. Vi blir aldrig fulltaliga innan vi får med våra bortsprungna syskon. Vi liknar alla Kains barn i Moseboken. Vi behöver Sets sentida Son från Nasaret. Bara Han kan samla släkten. Bara Han.

Kåre Strindberg

Finland – ett bönesvar

100-årsdagen av Finlands självständighetsförklaring 6 december är en högtidsdag för hela Norden. Alternativet till finsk självständighet hade varit ett sovjetiskt och ryskt Finland. Men det är inte bara det övriga Nordens geopolitiska läge vi skall tänka på. Det är också Finland som Nordens andliga ledstjärna. Det finns inget bättre sätt att nalkas denna verklighet än den bön, som president Kyösti Kallio sände ut vid vinterkrigets utbrott 1939. Även om hotbilderna har förändrats, så är bönen användbar också idag, även i Nordens övriga länder. Att använda den är det bästa sättet att fira Finlands hundraårsdag. Den lyder så:

”Himmelske Fader, se i nåd till vårt folk. Du har skapat oss och älskar oss. Du ser att vi är i största fara. Därför ber vi Dig: Herre, hjälp oss i vår nöd och låt oss inte gå under. Ge oss nåden att omvända oss från syndens och laglöshetens vägar, som leder vårt land till undergång. Herre, förbarma Dig över oss.

Herre Jesus Kristus, utan Dig är vi maktlösa inför de förstörande krafterna, som svämmar över vårt folk och förgiftar det. Därför berömmar vi oss över Din seger över ondskans andemakter, vilkas påverkan man ser varje dag i offentligheten, i ord och bild. Herre, Du har på Golgata kors övervunnit mörkrets makter. De måste ge vika även idag, eftersom vi upphöjer Ditt namn över dem. Detta tror vi på, ty Du kan även i vår tid beskydda människor för Satans villfarelse. Herre, förbarma Dig över oss.

Hjälp oss genom Din Helige Ande att i vårt eget liv strida mot synden och att vara ståndaktiga ända till slutet. Gör oss till ett tecken på Din frigörande nåd. Fyll oss med Din kärlek så, att vi håller Dina bud. Må Din kärlek vara den kraft i oss som övervinner mörkrets makter över vårt folk.

Herre Jesus Kristus, allt förmår vi i Dig, det tror vi på. Förbarma Dig över oss. Amen.”

President Kallio dog i Mannerheims armar. Men han fick bönhörelse. Finland finns kvar! Och det finns ännu skäl att använda hans bön som en bön om hela Nordens andliga upprättelse.

Christian Braw

Lokalt nedslag: Om Bollnäs.

Bollnäs är en stad, kommun och ett pastorat med 27 000 invånare och i södra Hälsingland. Hälsingland har 131.373 invånare. Kyrkligt hör Bollnäs till Ärkestiftet/Uppsala stift. Avståndsmässigt ligger Bollnäs mitt emellan Haparanda och Helsingborg. Bollnäs' läge är Ljusnans dalgång och 35 kilometer från Bottenhavet. Namnet Bollnäs kommer från Bullernäs, som syftar på att de två stora älvarna Ljusnan och Voxnan möts här.

Hälsingland kristnades på 1000-talet av den franske munken Sankt Staffan (Stenfin). Hans grav finns i Norrala utanför Söderhamn. Ärkebiskop Nathan Söderblom invigde i Själstuga söder om Bollnäs en minnessten, där S:t Staffan lidit martyrdöden.

I Söderhamn finns efter hans namn Staffansgymnasiet och i Gävle en kyrka, som bär hans namn.

Bollnäs kyrka är medeltida och äger efter Vadstena klosterkyrka flest medeltida träskulpturer och altarskåp i Sverige.

De flesta är tillverkade av Haaken Gulleson. I Bollnäs finns vid sjöstranden sedan några år en stor marmorstaty föreställande Jungfru Maria.

Jag var kyrkoherde i Bollnäs från 1992 till 2009, då jag gick i pension. Den församlingsvårdande personalen var 25. Det var lätt att få människor engagerade och kyrkan upplevdes av allmänheten som självklar. De förtroendevalda bestod mest av centerpartister och socialdemokrater med ett stort engagemang, men ibland mer för kanslichefen än för kyrkoherden. Jag hade en god organist med småländska rötter Inge Wortzelius, som ledde en stor kyrkokör, som bland annat framförde Felix Mendelssohns oratorium Paulus, flera mässor av Joseph Haydn, bland annat i Uppsala domkyrka liksom Haydns oratorium Skapelsen.

Vi hade regelbundet utbyte med en evangelisk-augsburgsk församling i södra Polen, vars stiftsstad är Cieszyn/Teschen och deltog i dess stora 300-årsjubileum 2009 av att den svenske kungen Karl XII givit de av romerska kyrkan förföljda lutheranerna religionsfrihet. I domkyrkan i Cieszyn finns därför en stor oljemålning av Karl XII.

De många konfirmander vi hade delade vi in i grupper med bland annat namnen Paulus, Silas och Barnabas eller Melanchton, von Bora och Bugenhagen. Med konfirmanderna företog vi resor till våra polska vänner, till förintelselägren Auschwitz-Birkenau och till vår församlings vänort i Berlin/Spandau. Många konfirmander har också med mig besökt Lutherstäderna Wittenberg och Torgau. Själv ledde jag flera studiecirkelar om Martin Luther. I dessa var allmänhet, vissa förtroendevalda, körmedlemmar och viss personal med. Vi har besökt alla orter i Tyskland med anknytning till Luther.

När det gällde gudstjänstlivet betonade jag bland annat nödvändigheten av att fira mässa med element i enlighet med Kristi instiftelse, knäfall vid utdelandet, vikten av renlärig förkunnelse och Herrens Välsignelse med behållna konjunktiv (välsigne, ej välsignar etc.) och ordet frid (ej fred och frid). I församlingen fanns en stabil husförsamling som grund.

Under mina senare år som kyrkoherde blev allt mer ett teologiskt förfall uppenbart i Svenska kyrkan. Samvetsklausulen försvann gällande prästämbetet och är väl på väg att göra det när det gäller synen på vad ett äktenskap är. Biskopar kan bryta mot sina vigningslöften utan disciplinär åtgärd medan en präst som enligt sina vigningslöften hävdar Guds ords auktoritet kan från kyrkans ledning råka illa ut. Jag upplevde att det då var nödvändigt att dra i två ”nödbromsar”, synoden och Frimodig kyrka. Därför beslöt jag för några år sedan att stödja dem.

Ulf Allenbäck, kyrkoherde emeritus

Engelska kyrkans opartiska skiljeman.

När jag skriver ner mina minnesrader, efter sr Gerds informativa och mycket intressanta föredrag om Church of England (SYR 18/11-17), har jag precis hört på radion att Svenska kyrkans nya handbok antagits i kyrkomötet. Detta påverkar den känsla av hopp, som faktiskt överväldigade mig när jag erfor den principfasta pragmatism som ändå kännetecknar situationen i Engelska kyrkan. Är det hopp eller hopplöshet jag bör känna när jag tänker på situationen i Svenska kyrkan?

I England finns en klar ambition att följa och respektera fattade beslut. Där har beslutats att kvinnor äger tillträde både till prästämbetet och till biskops ställning. Sr Gerd gjorde oss uppmärksamma på att Svenska kyrkan aldrig tagit något beslut avseende biskopar, utan att det bara förutsatts att kvinnor också kan bli biskopar. Samtidigt med beslutet om kvinnliga präster och biskopar i Engelska kyrkan, finns också respekten för den traditionella trosinriktningen, som inte anser detta förenligt med av Gud givna påbud, och att även den ges utrymme ”att blomma”, som det uttrycks. För att detta skall upprätthållas har en opartisk skiljeman inrättats inomkyrkligt, Independent Reviewer, som skall tillse att båda parter uppfattningar ges utrymme. Detta regleras genom fem grundprinciper, The Five Guiding Principles, som är The House of Bishops’ antagna deklaration, för att ingen skall kunna ”köras över” eller förbises i frågan. I deklarationen framställs de båda teologiska hållningar likvärdiga och det formuleras också att beslutet inte är tidsbegränsat och är giltigt i hela Church of England.

Även om detta garanterar ett berättigande för en klassisk kristen uppfattning i ämbetsfrågan angående präst- och biskopsämbetet, leder det naturligtvis till vissa praktiska problem lokalt i vardagen. Biskoparna i England har ett uttalat och reglerat direkt ansvar för församlingslivet, som inte kan jämföras med förhållandet i Svenska kyrkan. För att lösa problemet med att stå under en biskop man inte teologiskt ser som biskop, har inrättats vad som kallas ”Flying Bishops”. Som namnet antyder är inte biskopsområdet fast, utan biskopen är tillgänglig för att utöva tillsyn över de församlingar som önskar en biskop de kan leva i full communion med.

Det finns naturligtvis problem som uppstår i frågan om prästvigningens behörighet i en framtid. Oklarhet kan komma att råda eftersom präster numera vigs av kvinnliga biskopar. Logiskt är de då inte präster. För att tillförsäkra att inte osäkerhet kring detta uppstår har de katolska biskoparna bildat "The Society". Skälet är att anglo-katoliker skall kunna stanna kvar i Church of England, då det visat sig att man varken vill lämna eller exkludera sig. Däremot vill man garantera att apostolisk succession upprätthålles.

För den som vill ha en mer detaljerad beskrivning av vad jag ovan tecknat ned, rekommenderas artikel publicerad i SPT nr 14/15-2017, "The Society och Forward in Faith" av Colin Podmore, översatt av sr Gerd. Här förklaras också den roll som kampanjorganisationen Forward in Faith spelat för att nå framgång med att skapa utrymme för de bekännelsetrogna, efter beslutet om kvinnor i ämbetet.

En första reflektion är naturligtvis skillnaden mellan ambitionen i Engelska kyrkan, att vilja ge utrymme för och hålla samman sina kristna, trots olika hållning i ämbetsfrågan, och den fullständigt obegripliga behandling av frågan och den utveckling som det tagit i Svenska kyrkan. Den roll Synoden skulle kunna ha under nuvarande situation och även med tanke på den framtid som kan vänta i frågan om enkönade äktenskap, tål att fundera över. Det står helt klart, att någon bredare uppslutning för stöd till manspräsförespråkare finns inte i Svenska kyrkan. Att till nöds acceptera någon, som måste hålla sig försynt och tyst, är inte alls samma sak som att sluta upp bakom ett beslut som ger någon rätt att upprätthålla och bli respekterad för sin teologiska ståndpunkt. Det är skillnad på engelskt och svenskt synsätt.

Ann Lång

Hälsning från v.ordf.

Varför gick det som det gick med handboken? Smålands Dagblads ledare måndagen den 27/11 har formulerat det koncist: "Att kyrkomötet haft en bred majoritet beror dock på att det är en politisk församling som helt domineras av sekulära partier. Dessa hade kommit överens om att handboken skulle drivas igenom." Handboken blir ett utmärkt samtidshistoriskt dokument.

När revisionsbyrån Grant and Thornton detta år granskat projektprocessen för den nya handboken startade de 2006. För den som inte nåtts av den föga överraskande nyheten fick arbetet inte på någon punkt grönt ljus av byrån. Det gällde dock inte en bedömning av sakinnehållet utan hur ansvariga hanterat de remisser som inkommit.

Vad gäller sakinnehållet kan man argumentera för att arbetet med ny handbok, först talades det om en revision av den gamla, i prästutbildningen initierades omgående, åtminstone i Lund, efter att Handbok 1986 antagits. Ordningar för välsignelse av partnerskap togs fram tidigt 90-tal. Kantorerne har inte genomgått samma strömlinjeförändring, det förklarar till dels deras reaktioner. Nyckeln i prästutbildningen blev alternativet "Temamässa" i HB 86. Syftet var det vällovliga att sänka trösklarna för att underlätta för dem som var ovana vid kyrkans sätt att uttrycka sig i gudstjänsten. Tyvärr ingick i tanken antagandet att huvudgudstjänsten per definition var för svår, inte minst frågan om syndabekännelsens moment i inledningen. På den punkten rekommenderade Synoden redan då att endast använda vad man kan förstå som faktisk syndabekännelse (man kan använda den enskilt om inga andra alternativ finns). Förståelsen av vad som var omistligt för mässan begränsades i praktiken till en präst, Herrens bön och instiftelseorden. Det berodde närmast av en felaktig läsning eller förståelse av instruktionen för temamässan. Mängder av alternativa mässordningar togs fram, en del användbara. Men återkommande undergrävdes tanken om att den tidigare traditionella mässan skulle kunna vara utgångspunkten.

Detta påpekande gör ärkebiskopens uttalande att handboken ändå utgår från en "ordo" lite mer begriplig. Saken är ingalunda någon nyhet, strukturen med samling, ordets och nattvardens gudstjänst och sändning arbetades fram redan i Andra Vatikankonciliet (VAT II). Det var en ryggrad i handbok 1986 men i förarbetet till revisionen tänktes det bort.

Vad gör nu dessa försena påpekanden för skillnad? De säger något om vad kyrkfolk kan förvänta sig en period framöver och att handboksrevisionen präglas av samhällets fasväxling med murens fall. Samtidigt som vi firar Finland 100 år har vi nästan obemärkt passerat 100 år sedan revolutionen, eller? En marxistiskt präglad befrielseologi var påtagligt närvarande i Lund mot slutet av 1980-talet, i Uppsala framträdde snarare en idéburen feminism i skuggan av Hedenius. Präster har under en lång tid utbildats med en minimalistisk hållning vad gäller gudstjänstens innehåll. Idealet har varit så enkelt och kortfattat som möjligt. På samma sätt som någon karaktäriserade Bibel 2000 som anti 1917, anti kristologisk och anti kyrklig är det inte särskilt vågat att karaktärisera HB 2017 som anti 1986, anti patriarkal och anti exklusiv. Trenden var satt redan med VAT II. Frågan är om vi nu kommer att följa de ryska trenderna även efter murens fall. Predikans utgångspunkt har inte i första hand tänkts vara Skriften utan den verklighet eller vardag som förkunnaren haft för ögonen. En tidigare lärare vid prästutbildningsinstitutet i Lund återkom i den slutliga revisionsgruppen 2016. Denne var dock expert på kyrkodrama, d.v.s. på gudstjänstens uttryck. Men alla vet att den som vill prioritera ett modernt språk- och tankeuttryck snart måste revidera för nästa föreställning. Detta är förkunnelsens uppgift. Men det måste finnas en på sikt hållbar gudstjänstordning som är traditionell och böner som bär. Mässan är ryggraden, inte något tillfälligt möte.

Kristenheten i Europa, och i synnerhet i Sverige, befinner sig i en djup kris. Bön om tro, särskilt för församlingsprästerna, och förnyad bibelläsning, är A och O. En liten enkätundersökning på torgen visade redan på 90-talet att huvudproblemet inte är att man inte förstår språket, man kunde t.o.m. redogöra för kärninnehållet, utan att man inte ser relevansen.

Nu handlar det inte längre så mycket om att stärka församlingar, många överlever inte, utan om att stärka de hem där Bibeln och bönen brukas. Där kan också Synoden göra skillnad.

v.ordf. Jonas Nilsson

Vänligen, notera att vi håller årsstämma i Valborgshelgen 2018. Mer information kommer. Om du ännu inte avgjort dig för medlemskap, tveka inte! Skulle du mot förmodan ångra dig bryter du följande år. Synodrådet i sin helhet eller i delar kommer gärna till era orter. Vi har kunnat samlas lokalt de senaste sammanträdena. Välkomna att höra av er - för det måste man inte vara medlem! Det finns flera olika slag av gudstjänstgemenskaper som kan komplettera det utarmade gudstjänstlivet. Den avgörande frågan gäller att be en präst komma, antingen för enskild själavård eller till något mer gemensamt, t.ex. ett bibelstudium. Där kan bara du själv avgöra. Rådet och/eller kontaktpersonerna som redovisas sist i denna information kan hjälpa till att förmedla kontakt.

Välkommen till Stilla dygn och Synod(års)stämma 2018! G:a Hjälmseryd, Stockaryd.

Stilla dygn.

Måndag 30/4.

Middagsbön kl 12.30 och Middag kl 13. Vila/promenad.

Kl 16 Bibelstudium I. Kl 18 Kvällsbön – vesper. Kvm kl 1830

Prel. Bibelmeditation I.

Kl 20.30 Aftonbön – completorium.

Tisdag 1/5

Morgonmessa kl 8.30. Frukost. Prel. Bibelmeditation II.

Middagsbön kl 12.30 och Middag kl 13.

Första maj kl 14 Synodstämma 2018.

Verksamhetsberättelse och frågan om rådets ansvarsfrihet. Val. Prel. samtal om att väcka fråga om preses.

Utdrag från Synodens Tankesmedja nr 10, se hemsidan.

Välkommen med bidrag och respons!

Kan man verkligen tro?

”Kan jag tro som dom gör i kyrkan”, undrar många. Människor brukar passa på att ta upp trosfrågor när de träffar mig, ungefär som man passar på att tala om kriminalitet när man träffar en polis, eller fråga om sjukdom och hälsa när man träffar en läkare. Bland det viktigaste jag kan göra som präst är att hjälpa till att ta bort onödiga hinder för att kunna tro och ha gemenskap med Gud. Två hinder är vanliga: 1. Tanken att tron är ovetenskaplig. Jag tänker ofta på vad som står i Lilla boken om kristen tro (Verbum 1992): ”Den tid är långt borta då man menade att vetenskapen gjorde Gud... KS

Pressmeddelande/Uttalande

Om de osäkra kyrkohandboksbesluten.

Svenska kyrkans Fria Synod vill stryka under det oacceptabla i den osäkerhet som uppstått vad gäller kyrkomötets och kyrkostyrelsens kompetens i behandlingen av förslagen till ny revidering av 1986 års Kyrkohandbok, såsom flera tunga remissinstanser redan klargjort.

Stämman rekommenderar att man håller sig till HB 1986 tills erkänt bättre förslag presenteras vad gäller såväl liturgisk, teologisk som kyrkomusikalisk sakkompetens.

Gudstjänst som inte entydigt firas i Faderns och Sonens och den Helige Andes Namn måste ifrågasättas. Kommunion vid mässfirande som inte utgår ifrån en verklig beredelse (enskild eller gemensam) måste avrådas.

Intresserade är välkomna att solidarisera sig med dessa formuleringar i en gåva eller en kortare eller längre tids medlemskap.

På stämmans uppdrag, 1 april 2017, Hanna Lindholm, mötessekr.

Synodrådet 2017-2018.

Ordf. Obesatt (SYM 170401).

v.ordf. Jonas Nilsson JN (2018), Hjälmseryd, Ängshuset, 570 02

Stockaryd, 072 931 83 42, jonas.nilsson@abo.fi

Ordinarie: Hanna Lindholm (2018) Borås, Lars Gustafsson (2019)

Träslövsläge, Marie-Louise Lundström (2018) Smålandsstenar, Kåre

Strindberg (2019) Stockholm, Göran Hallberg (fyllnadsvald till 2018)

Vingåker. Suppleanter: Marie Persson (2019) Styrso, Gunnar Persson

(2018) Göteborg, Ann Lång (2019) Klippan.

Vettiga gudstjänster? Kontaktpersoner I Själens Nöd:

För att finna andra medlemmar på rimligt geografiskt avstånd, få tips om gudstjänster eller vettig präst i närområdet, tag kontakt med någon av nedanstående:

Skåne/Blekinge: Lena A Artman 0435 44 84 04

Småland: Mattias Fjellander 0371 173 19

Göteborg: Marie Persson 031 82 41 55

Södermanland: Göran Hallberg 0151 303 04

Stockholm: Hans Gustafsson 070 594 75 68

Västeråstrakterna: Anna-Karin Andersson 021 14 68 81

Norrland: Mats Rondahl 0970 640 09

Förbön för kyrkan och alla människor:

– Vi ber, i bön om den Helige Ande efter Bibelns Ord på Svenska kyrkans bekännelses grund, att Herren ville befria, bevara och förnya Svenska kyrkan som en levande och missionerande kristen kyrka som söker den enhet Han bad om för att världen ska tro. I Jesu Namn Amen.

Hör av dig om du vill vara med på Synodens förbönslista.